

קובץ

תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בהילולא דרביז"ל יום ד' דסוכות
ח"י תשרי תש"ע

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור בימי תשרי תשע"א

תוך הנחל

פרשת וזאת הברכה הילולא דרביז"ל ב' דחול המועד סוכות ה'תש"ע

בסעודה הילולא דרביז"ל, ב' דחול המועד סוכות, אושפיזא דמשה רבינו, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ח, המדבר מכח הצדיק להיות למעלה ולמטה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), עיקר שלימות הצדיק שיוכל להיות למעלה ולמטה, שיהיה יכול להראות למי שהוא למעלה ונדמה בדעתו שהוא במדרגה עליונה, יהיה מראה לו שהוא ההיפוך, וכן להיפוך, למי שהוא למטה מאד במדריגה התחתונה, בתוך הארץ ממש, יהיה מראה לו שאדרבא, הוא סמוך להשם יתברך, וזה השלימות מוכרח שיהיה להצדיק, ובלא זה אינו צדיק כלל, כי צריך להראות למי שהוא למטה מאד בדיוטא התחתונה לגמרי, שעדיין הוא סמוך לה' ממש, כביכול, ולעוררו ולגלות לו: ה' עמך, ואל תירא ואל תפחד ואל תחת, כי הוא יתברך עמך (ואלך וקרוב לך ממש, כי "מלא כל הארץ כבודו") (ישעיהו ו'), על כן אפילו אם האדם נופל חס ושלום, למקום שנופל רחמנא ליצלו, והוא בשפל המדריגה התחתונה ממש, גם משם יוכל לדבק את עצמו בה' ולשוב אליו יתברך, כי 'מלא כל הארץ כבודו', וכן להיפוך, למי

שהוא למעלה מאד, צריך הצדיק להראות לו שהוא רחוק לגמרי מהשם יתברק, וזהו שלימות הצדיק, בבחינת (דברי-הימים - א כ"ט): "כי כל בשמים ובארץ", שהוא בחינת הצדיק, כידוע, 'דאחיד בשמיא ובארעא' (תרגום שם), שיהיה למעלה ולמטה, שיהיה מראה למי שהוא למעלה, בבחינות שמים, שהוא להיפוך, שהוא רחוק מאד ואינו יודע כלל בידיעתו יתבר), בחינות: 'מה חמית מה ידעת' וכו', כי שם למעלה בשמים, שם דייקא, שואלים 'איה מקום כבודו', ולהיפוך, למי שהוא למטה בארץ ממש, יהיה מראה לו כי ה' עמו, כי 'מלא כל הארץ כבודו', וזהו עיקר השלימות, להיות למעלה ולמטה וכו', עיין שם כל זאת בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התואר של "צדיק" ו"מנהיג" שייך רק למי שיכול לרחם על נשמות ישראל ולהוציאם מעוונותיהם, ולקשר אותם אל השם יתברך, וכמו שכתוב (ישעיה מט) כי מרחמם ינהגם, כי הרחמנות הכי גדולה היא על נשמה מישראל שנפלה לתוך עוונות ונתרחקה מחיק אביה שבשמים, עד שאין רחמנות יותר גדולה מזו, כי מי שיודע מעלת נשמות ישראל בשורשן, ומאיפה הן באות, יודע שאין חטא ועוון שייך אליהן כלל, ולכן כשהן נופלין לתוך עוונות חס ושלום, אין רחמנות יותר גדולה מזו (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'), ומזה באים כל הצער והיסורין שלהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת נ"ה). אין יסורין בלא עוון, שאם אין עוונות, אין יסורין כלל, וכל הצער והיסורין של ישראל מחמת שנפלו מן הדעת ואין מכירין את הקדוש ברוך הוא, ואז מרגישיין הצער והיסורין שלהם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ), ועל כן זוהי עבודת הצדיק והמנהיג האמיתי כל ימי חייו, להכניס הדעת בנשמות ישראל, שיכירו וידעו אמתת מציאותו יתברק, וכמו שכתוב (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, ועל ידי זה מוציא אותם מעוונותיהם ומכל הצער והיסורין שלהם, וזאת היתה עבודת משה רבינו כל ימי חייו, להוציא נשמות ישראל מעוונותיהם ולקרב אותם אל השם יתברך, ואף על פי שנפלו ונכשלו כמה וכמה פעמים, ריחם עליהם בכל פעם עם כל מיני רחמנות, ומסר נפשו עליהם עד שהחזירם בתשובה, ולכן עיקר עבודת האדם להתקרב אל צדיק ומנהיג אמיתי כזה שיש לו הכח להוציא אותם

מעוונותיו, ולקשר אותו אל השם יתברך, ואז יש לו תקוה טובה להגיע אל תיקונו באמת.

והנה הצדיק עושה עבודה זו בשני מיני אופנים, את דרי מעלה שנדמה להם שהם סמוכים וקרובים אל השם יתברך, הוא מלמד שעדיין לא השיגו כלום, כי לגדולתו יתברך אין חקר, וככל שאדם עולה יותר בהשגת אלוקותו יתברך, עליו לדעת שעדיין לא השיג כלום, כי תיכף ומיד שנדמה לו שכבר השיג הכל, זה סימן שבאמת עדיין לא השיג כלום, ולכן עליו לסלק דעתו בכל פעם כאילו עדיין לא השיג כלום, ולעשות התחלה חדשה, ועל ידי זה יזכה לעלות בכל פעם יותר ויותר.

ועם דרי מטה שנדמה להם שהם רחוקים ומגורשים מכבודו יתברך, מלמד הצדיק שהם קרובים וסמוכים אליו יתברך מאד, כי מלא כל הארץ כבודו, ולית אתר פנוי מיניה כלל, ואפילו בשאל תחתית יכולים להיות קרובים וסמוכים אליו יתברך, ולכן אין שום יאוש בעולם כלל, כי מכל ירידה ונפילה, תהיינה אילו שתהיינה, יכולים לצאת ולעלות ולעשות תשובה, ולהפוך את הירידה לתכלית העליה, וכשיש לצדיק שני כוחות אלו, ללמוד עם דרי מעלה "איה מקום כבודו", שעדיין רחוקים מאד ממנו יתברך, ועם דרי מטה "מלא כל הארץ כבודו", שהם קרובים מאד אליו יתברך, אזי הוא נקרא מנהיג ורחמן אמיתי, שיודע לרחם על נשמות ישראל, ולקרבן אל השם יתברך מכל מקום שהן, ואשרי הזוכה להתקרב אל צדיק כזה באמת, כי על ידו יש לו תקוה טובה לעלות ולהתקרב אליו יתברך מכל מקום שהוא נמצא.

זהו עוצם מעלת ההתקרבות אל רביז"ל ואל עצותיו הקדושות, כי לימודי רביז"ל הם שווים לכל נפש, ושייכים לכל אדם בכל זמן, איפוא שרק נמצא, ולימודיו הם חיים וקיימים עד היום הזה, וכמו שרואים בחוש, שבכל פעם מתרבים המתקרבים אל רביז"ל, והקיבוץ של ראש השנה הולך ומתרבה מדי שנה בשנה בלי עין הרע, כן ירבו, ודעת רביז"ל מתפשטת בכל העולם כולו, וכמו שאמר רביז"ל בפירוש "אני רוצה להישאר ביניכם" (חיי מוהר"ן ס' קצ"ז), כי יש לרביז"ל לימודים

לכל אדם בכל זמן, הן לדרי מעלה והן לדרי מטה, וכל אחד מוצא את עצמו בתוך ספרי רביז"ל, כי גם אצל כל אדם בפרטיות, לפעמים הוא בכלל דרי מעלה, ולפעמים הוא בכלל דרי מטה, בשעה שיש לו מוחין דגדלות ומרגיש את אלוקותו יתברך סביבו, אזי הוא בכלל דרי מעלה, וכשהוא שרוי במוחין דקטנות, ונדמה לו שהוא רחוק ממנו יתברך מאד, אזי הוא בכלל דרי מטה, ורביז"ל מלמדו לימודים נפלאים כדי לחזקו בכל עת, ובשעה שמרגיש אלקותו יתברך סמוך וקרוב לו, אזי רביז"ל מלמדו שלא יחשוב שכבר השיג את הכל, ור יסלק הכל מדעתו כאילו עדיין לא השיג כלום, ויעשה התחלה חדשה להתקרב אליו יתברך באמת, ועל ידי זה יזכה בכל פעם להגיע אל השגה יותר גבוהה, וכמו שהיה רגיל רביז"ל לומר: "איני יודע כלום", ופעם נשבע בשבת קודש שאינו יודע כלום (חיי מוהר"ן סי' רט"ו), והיה לפלא בעיני כל אנשיו, כי רק מקודם גילה גילויים נוראים שלא נשמעו מעולם, ומיד אחר כך אמר שאינו יודע כלום, אבל זה היה עוצם גדולת רביז"ל, שאף פעם לא עמד על מדריגה אחת, רק תמיד סילק הכל מדעתו ועשה התחלה חדשה כאילו לא התחיל כלל מעולם, ועל ידי זה זכה למה שזכה.

וכן בשעה שנדמה לאדם שרחוק ממנו יתברך מאד, ונדמה לו שהוא הכי גרוע בעולם מעוצם גריעות מעשיו וריבוי תאוותיו, אותו רביז"ל מעודד ומחזק בכל מיני התחזקות, ואינו נותן לו ליפול כלל, וכמו שצעק ואמר **"אין שום ייאוש בעולם כלל"**, **"געוואלד! זייט אייך נישט מייאש"**, כי רביז"ל לומד עם דרי מטה שיסלקו מדעתם את כל עברם, ויעשו התחלה חדשה כאילו נולדו היום ממש, ואז יתחילו להבין שהקדוש ברוך הוא סמוך וקרוב אליהם מאד, נמצא שלימודי הצדיק חיים וקיימים לעולם, ושייכים לכל אדם בכל זמן, ואף על פי שהגוף של הצדיק מכוסה ומוסתר מאתנו, ונסתלק, הוא רק מסטרא דילן, אבל פניו שכלו ונשמתו נמצאים עמנו גם היום, כי הם בתוך ספריו הקדושים) ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב), וכל ההוגה בהם מוצא התחזקות חדשה בכל פעם, הן כשהוא למעלה והן כשהוא למטה, וכמו שרואים בחוש, שכל מי שמעיין בספרי רביז"ל מקבל הרהור תשובה, וכוסף ומשתוקק מאד לחזור אל השם יתברך, ולכן אשרי

הזוכה לקרב עצמו אל רביז"ל בכל פעם מחדש, ולהגות הרבה בספריו הקדושים, כי אז יזכה להרגיש טעם אחר בימי חייו, ויהיו לו חיי עולם הבא בעולם הזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת **זאת הברכה** בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בהסתלקות משה רבינו, עליו השלום, כתיב (דברים ל"ד) **ויקבר אותו בגי מול בית פעור ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה**, ואמרו על זה חכמינו הקדושים (סוטה י"ד). (עליונים נדמה להם למטה ותחתונים נדמה להם למעלה, ולכאורה יפלא פירוש ענין זה, למה יטעו ויתבלבלו העליונים והתחתונים דייקא בידיעת קברו של משה, אבל לפי דברי רביז"ל מובן הענין מאד בטוב טעם ודעת, כמין חומר ממש, כי זה כל עיקר גילוי הצדיק האמת, לגלות לעליונים שהם דרי מעלה, שנדמה להם שהם סמוכים וקרובים אליו יתברך, שבאמת הם למטה, ועדיין לא השיגו כלום, ולגלות לתחתונים שהם דרי מטה, שנדמה להם שהם למטה בתהומות הארץ, שבאמת הם למעלה וסמוכים וקרובים אליו יתברך מאד, ולכן הצדיק אף פעם אינו מסתלק לגמרי, כי הוא למעלה ולמטה בבת אחת, וגם לאחר הסתלקותו, הוא משאיר לימודים נפלאים בין לעליונים ובין לתחתונים שיוכלו להתקרב אליו יתברך.

וזהו **ויקבור אותו בגי** - ופירש"י, הקדוש ברוך הוא בכבודו, דבר אחר, הוא קבר את עצמו, עיין שם, ושניהם אמת, כי הצדיק האמת, אף על פי שזוכה להשגה עליונה, עד שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מטפל בו, אבל תמיד נדמה לו שהוא עדיין רחוק, שזהו "הוא קבר את עצמו", **מול בית פעור**, ואמרו חכמינו הקדושים (שם) כדי לכפר על עוון פעור, כי הצדיק האמת, גם לאחר הסתלקותו לוחם עם הסטרא אחרא, ומרחם על נשמות ישראל להוציאם מעוונותיהם, **ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה**, שלא היה ניכר כלל שמשה רבינו מת ונקבר, כי לימודיו היו חיים וקיימים לעולם, והשאיר בנים ותלמידים שהמשיכו את דרכו בקודש עד היום הזה, שהם הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור המלמדים אותנו את הלימודים של משה

רבינו, ובין העליונים ובין התחתונים מקבלים עצות נפלאות להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהם.

והקדוש ברוך הוא יזכנו להתקרב אל דרכי רביז"ל באמת, ונזכה להאיר כל העולם כולו עם אורו של רביז"ל, עד שנזכה לראות בביאת משיח צדיקינו ובבנין בית מקדשינו במהרה בימינו אמן ואמן.

חזק חזק חזק ונתחזק